

زندگی نامه شعرا (چکیده)

((به دعا هم در حق گرد آورندش بکنید))

فهرست

- 3 ..... فردسی
- 4 ..... سعدی
- 5 ..... مولانا
- 7 ..... عطار
- 8 ..... سنایی
- 9 ..... میبدی
- 10 ..... خیام
- 11 ..... حافظ

زندگی نامه فردوسی (خلاصه)

330 هجری است .

نام پدرش مولانا فخرالدین احمد بود.

فردوسی از آغاز جوانی شروع به سرودن داستان های ملی کرد.

قبل از فردوسی شاعر دیگری به نام دقیقی شروع به سرودن افسانه ها و حماسه های ملی ایران کرده بود که متأسفانه به دست غلامش کشته می شود و کار او ناتمام می ماند.

وقتی فردوسی از کار و سرنوشت دقیقی آگاه شد علاقه پیدا کرد که خود این کار را انجام دهد.

یکی از دوستان فردوسی کتابی به نام شاهنامه ی ابومنصوری به او می دهد و فردوسی از روی این کتاب ، قصه های آن را به شعر درمی آورد.

فردوسی در این زمان 36 سال داشت.

زمانی که فردوسی شاهنامه را تمام کرد به او پیشنهاد دادند که کتاب خود را به سلطان محمود غزنوی ، شاه ایران اهدا کند . فردوسی نیز کتابش را به محمود غزنوی اهدا می کند .

اما چون مذهب سلطان محمود سنی بود و فردوسی شیعه مذهب بود این امر باعث ناراحتی سلطان محمود از فردوسی شد . شاه فردوسی را به مرگ محکوم کرد و فردوسی از خراسان به مازندران رفت .

فردوسی بعد از مدتی به توس بازگشت و سلطان محمود نیز برای عذر خواهی و قدر دانی از او هدیه ای فرستاد .

اما زمانی که هدیه ی سلطان محمود را آوردند فردوسی فوت کرده بود و دخترش با آن هدیه کاروانسرائی ساخت تا نام فردوسی زنده بماند .

قبر فردوسی در شهر توس قرار دارد .

فردوسی در سال 411 هجری و در 83 سالگی درگذشت!

زندگی نامه سعدی (خلاصه)

سعدی تخلص و شهرت «مشرف الدین»، مشهور به «شیخ سعدی» یا «شیخ شیراز» است .

درباره نام و نام پدر شاعر و هم چنین تاریخ تولد سعدی اختلاف بسیار است .

سال تولد او را از 571 تا 606 هجری قمری احتمال داده اند و تاریخ درگذشتش را هم سالهای 690 تا 695 نوشته اند .

سعدی پس از تحصیل مقدمات علوم از شیراز به بغداد رفت و در مدرسه نظامیه به تکمیل دانش خود پرداخت .

شاید یکی از مهم ترین عوامل دلنشینی پندها و اندرزهای سعدی در میان عوام و خواص، وجه عینی بودن آنهاست. اگرچه لحن کلام و نحوه بیان هنرمندانه آنها نیز سهمی عمده در ماندگاری این نوع از آثارش دارد .

از سویی، بنا بر روایت خود سعدی، خلق آثار جاودانی همچون گلستان و بوستان در چند ماه، بیانگر این نکته است که این شاعر بزرگ از چه گنجینه ی دانایی، توانایی، تجارب اجتماعی و عرفانی و ادبی برخوردار بوده است .

آثار سعدی علاوه بر آن که عصاره و چکیده اندیشه ها و تأملات عرفانی و اجتماعی و تربیتی وی است، آینه خصایل و خلق و خوی و منش ملتی کهنسال است و از همین رو هیچ وقت شکوه و درخشش خود را از دست نخواهد داد .

ویژگی های آثار سعدی

1. آنچه که بیش از هر ویژگی دیگر آثار سعدی شهرت یافته است، "سهل و ممتنع" بودن است .
2. نکات دستوری در آثار سعدی به صحیح ترین شکل ممکن رعایت شده است .
3. ایجاز یعنی خلاصه گوئی و یا پیراستن شعر از کلمات زاید و اضافی .
4. سعدی از موسیقی و عوامل موسیقی ساز در سبک و زبان اشعارش سود می جوید. وی اغلب از اوزان عروضی استفاده میکند .
5. طنز و ظرافت جایگاه ویژه ای در ساختار سبکی آثار سعدی دارد .

آثار سعدی

1. بوستان یا سعدی نامه، که در واقع اولین اثر اوست و در سال 655 تمام شده است. گویا سعدی آن را در ایام سفر خود سروده و هم چون ارمغانی در سال ورود خود به وطن بر دوستانش عرضه کرده است .
  2. گلستان، شاهکار نویسندگی و بلاغت فارسی است که سعدی آن را در سال 656 تألیف کرده است .
  3. قصاید عربی، که حدود هفتصد بیت می شود و شامل موضوعات غنایی و مدح و اندرز و مرثیه است .
- قصاید فارسی، در ستایش پروردگار و مدح و اندرز و نصیحت بزرگان و پادشاهان معاصر سعدی است .

و...

زندگی نامه مولانا (خلاصه)

نامش محمد و لقبش جلال الدین است. از عنوان های او خداوندگار و مولانا در زمان حیاتش رواج داشته و مولوی در قرن های بعد در مورد او به کار رفته است. در ششم ربیع الاول سال ۶۰۴ هجری قمری در شهر بلخ متولد شد. پدرش ، بهالدین ولدین ولد نیز محمد نام داشته و سلطان العلماء خوانده می شده است. وی در بلخ می زیسته و بی مال و مکنتی هم نبوده است . در میان مردم بلخ به ولد مشهور بوده است. بها ولد مردی خوش سخن بوده و مجلس می گفته و مردم بلخ به وی ارادت بسیار داشته اند.

تولد دیگر او در لحظه ای بود که با شمس تبریزی آشنا شد. مولانا درباره اش فرموده: " شمس تبریز ، تو

را عشق شناسد نه خرد." اما پرتو این خورشید در مولانا ما را از روایات مجعول تذکره نویسان و مریدان

قصه باره بی نیاز می سازد. اگر تولد دوباره مولانا مرهون بر خورد با شمس است ، جاودانگی نام شمس

نیز حاصل ملاقات او با مولانا است. هر چند شمس از زمره وارستگانی بود که می گوید : گو نماند زمن این

نام ، چه خواهد بودن؟

آنچه مسلم است شمس در بیست و هفتم جمادی الاخره سال ۶۴۲ ه.ق از قونیه بار سفر بسته و بدین سان ،

در این بار ، حداکثر شانزده ماه با مولانا دمخور بوده است . علت رفتن شمس از قونیه روشن نیست . این قدر

هست که مردم جادوگر و ساحرش می دانستند و مریدان بر او تشنیه می زدند و اهل زمانه ملامتش می کردند

و بدینگونه جانش در خطر بوده است . باری آن غریب جهان معنی به دمشق پناه برد و مولانا را به درد فراق

گرفتار ساخت . در شعر مولانا طوماری است به درازای ابد که نقش "نومرو" در آن تکرار شده است

روز یکشنبه پنجم جمادی الاخره سال ۶۷۲ ه.ق هنگام غروب آفتاب ، مولانا بدرود زندگی گفت. مرگش بر اثر

بیماری ناگهانی بود که طبیبان از علاجش درمانده بودند. خردو کلان مردم قونیه در تشییع جنازه او حاضر

بودند. مسیحیان و یهودیان نیز در سوگ او زاری و شیون داشتن

آثار مولانا

آثار کتبی مولانا را به دو قسمت (منظوم و منثور) می توان تقسیم کرد. آثار منظوم:

1-- مثنوی: کتابی است تعلیمی و درسی در زمینه عرفان و اصول تصوف و اخلاق و معارف و مولانا بیشتر به خاطر همین

کتاب معروف شده. مثنوی از همان آغاز تألیف در مجالس رقص و سماع خوانده می شد و حتی در دوران حیات مولانا طبقه

ای به نام مثنوی خوانان پدید آمدند که مثنوی را با صوتی دلکش می خواندند .

به مناسبت ذکر نی 18 بیت نخست مثنوی را نی نامه گفته اند. نی نامه حاوی تمام معانی و مقاصد مندرج در شش دفتر است

به عبارتی همه شش دفتر مثنوی شرحی است بر این 18 بیت .

2-- غزلیات: این بخش از آثار مولانا به کلیات یا دیوان شمس معروف گشته است. زیرا مولانا در پایان و مقطع بیشتر آنها، به

جای ذکر نام یا تخلص خود به نام شمس تبریزی تخلص کرده. به احصای نیکلسن مجموعه غزلیات مولانا حدود 2500 غزل

است .

3-- رباعیات: معانی و مضامین عرفانی و معنوی در این رباعیها دیده می شود که با روش فکر و عبارت بندی مولانا مناسبت

تمام دارد. اما روی هم رفته رباعیات به پایه غزلیات و مثنوی نمی رسد و متضمن 1659 رباعی است .

آثار منثور:

- 1-- فیه ما فیه: این کتاب مجموعه تقریرات مولانا است که در مجالس خود بیان کرده است و پسر او بهاءالدین یا یکی دیگر از مریدان یادداشت کرده. فیه ما فیه در موارد کثیر با مثنوی مشابهت دارد اما نسبت به مثنوی مفهوم تر و روشن تر است زیرا این اثر نثر است و کنایات شعری را ندارد .
- 2-- مکاتیب: این اثر به نثر و مشتمل بر، نامه ها و مکتوبات مولانا به معاصرین خود است .
- 3-- مجالس سبعة: و آن عبارتست از مجموعه مواعظ و مجالس مولانا. یعنی سخنانی که به وجه اندرز و به طریق تذکیر بر سر منبر بیان فرموده است.

زندگی نامه عطار (خلاصه)

قَریدالدین ابوحماد محمد بن ابراهیم کدکنی نیشابوری مشهور به عطار نیشابوری (زاده ۵۴۰ در کدکن - در گذشته ۶۱۸ هجری قمری در شادیاخ نیشابور) یکی از عارفان و شاعران ایرانی بلندنام ادبیات فارسی در پایان سده ششم و آغاز سده هفتم است. او در سال ۵۴۰ هجری برابر با ۱۱۴۶ میلادی در کدکن زاده شد.

درباره به پشت پا زدن عطار به اموال دنیوی و راه زهد، گوشه‌گیری و تقوا را پیش گرفتن وی داستان‌های زیادی گفته شده است. مشهورترین این داستان‌ها، آن است که عطار در محل کسب خود مشغول به کار بود که درویشی از آنجا گذر کرد. درویش درخواست خود را با عطار در میان گذاشت، اما عطار همچنان به کار خود می‌پرداخت و درویش را نادیده گرفت. دل درویش از این رویداد چرکین شد و به عطار گفت: تو که تا این حد به زندگی دنیوی وابسته‌ای، چگونه می‌خواهی روزی جان بدهی؟ عطار به درویش گفت: مگر تو چگونه جان خواهی داد؟ درویش در همان حال کاسه چوبین خود را زیر سر نهاد و جان به جان آفرین تسلیم کرد. این رویداد اثری ژرف بر او نهاد که عطار دگرگون شد، کار خود را رها کرد و راه حق را پیش گرفت. چیزی که نمایان است این است که عطار پس از این جریان مرید شیخ رکن الدین اکاف نیشابوری می‌گردد و تا پایان عمر (حدود ۷۰ سال) با بسیاری از عارفان زمان خویش هم‌سخن گشته و به گردآوری داستان‌های صوفیه و اهل سلوک پرداخته است.

آثار عطار

آثار شیخ به دو دسته منظوم و منثور تقسیم می‌شود. آثار منظوم او عبارت است از: 1- دیوان اشعار که شامل غزلیات و قصاید و رباعیات است. 2- مثنویات او عبارت است از: الهی نامه، اسرار نامه، مصیبت نامه، وصلت نامه، بلبل نامه، بی سر نامه، منطق الطیر، جواهر الذات، حیدر نامه، مختار نامه، خسرو نامه، اشتر نامه و مظهر العجایب. از میان این مثنویهای عرفانی بهترین و شیواترین آنها که به نام تاج مثنویهای او به شمار می‌آید منطق الطیر است که موضوع آن بحث پرندگان از یک پرنده داستانی به نام سیمرغ است که منظور از پرندگان سالکان راه حق و مراد از سیمرغ وجود حق است که عطار در این منظومه با نیروی تخیل خود و به کار بردن رمزهای عرفانی به زیباترین وجه سخن می‌گوید که این منظومه یکی از شاهکارهای زبان فارسی است و منظومه مظهر العجایب و لسان الغیب است که برخی از ادبا آنها را به عطار نسبت داده اند و برخی دیگر معتقدند که این دو کتاب منسوب به عطار نیست.

خلاصه زندگی سنائی

حکیم سنائی در سال ۴۷۳ هجری قمری (در شهر غزنه) واقع در افغانستان (دیده به جهان گشود، و در سال ۵۴۵ هجری قمری) در همان شهر درگذشت. نام او را عوفی مجدالدین آدم السنایی و حاجی خلیفه آدم نیز نوشته اند. محمد بن علی الرقا از معاصران او در دیباچه حدیقه الحقیقه نام او را "ابوالمجدوبن آدم السنائی" نوشته است. این حاکی از آن است که نام‌های دیگری که بر روی او نهاده اند غلط می‌باشد.

نصایح و اندرزهای حکیم سنایی دلاویز و پرتنوع، شعرش روان و پرشور و خوش بیان، و خود او، در زمره پایه‌گذاران نخستین ادبیات منظوم عرفانی در زبان فارسی به‌شمار آمده است (صفحه ۴۲، حافظ‌نامه، شرح الفاظ، اعلام، مفاهیم کلیدی و ابیات دشوار حافظ).

او در مثنوی، غزل و قصیده توانائی خود را بوضوح نشان داده است.

سنائی دیوان مسعود سعد سلمان را، هنگامی که مسعود در اسارت بود، برای او تدوین کرد و با اهتمام سنایی، دیوان مسعود سعد همان زمان ثبت و پراکنده شد و این نیز از بزرگواری سنایی حکایت می‌کند.

معانی و الفاظ نو ظهور عرفانی در شعر و سخن سنائی در اشعار و اندیشه‌های دیگر استادان سخن فارسی همچون مولانا تأثیر گذارده و در مواردی بازتاب مستقیم داشته‌اند.

مولانای بلخی، عطار نیشابوری و سنایی غزنوی را به منزله روح و چشم خود می‌دانست

قصاید، غزلیات، رباعیات، قطعات و مفردات سنایی در دیوان اشعار وی گرد آمده است. جز دیوان، آثار دیگر او عبارت‌اند از:

1. حدیقه الحقیقه: این منظومه که در قالب مثنوی سروده شده است، محتوای عرفانی دارد. این منظومه را الهی‌نامه سنایی نیز خوانده‌اند. کار سرودن حدیقه الحقیقه در سال ۵۲۵ هجری قمری پایان یافته است.
2. طریق التحقیق: منظومه دیگری در قالب مثنوی است که به وزن و شیوه حدیقه الحقیقه سروده شده است و کار سرودن آن در سال ۵۲۸ ه.ق سه سال بعد از اتمام حدیقه الحقیقه، تمام شده است.
3. سیرالعباد الی المعاد: شامل هفتصد بیت است و در آن از موضوعات اخلاقی سخن رفته است. سنایی در این اثر به طریق تمثیل، از خلقت انسان و نفوس و عقل‌ها صحبت به میان آورده است. سنایی آن را در سرخس سروده است.
4. کارنامه بلخ: هنگام توقف شاعر در بلخ سروده شده و حدود پانصد بیت است و چون به طریق مزاح سروده شده، آن را مطایبه‌نامه نیز گفته‌اند.
5. عشق‌نامه: شامل حدود هزار بیت در قالب مثنوی است و در چهار بخش حقایق، معارف، مواعظ و حکم گرد آمده است.
6. عقل‌نامه: منظومه‌ای است که در سبک و وزن عشق‌نامه در قالب مثنوی سروده شده است.
7. مکاتیب: نوشته‌ها و نامه‌هایی از سنایی است که به نثر فارسی نوشته شده و از آن با نام مکاتیب یا رسائل سنایی یاد می‌شود.

خلاصه زندگی نامه میبدی

نام پدر: ابی سعید احمد بن محمد

تولد و وفات: (... - ۵۳۰) قمری

محل تولد: مشخص نیست

شهرت علمی و فرهنگی: عالم ، صوفی و مفسر، شاعر و نویسنده

او یکی از صوفیان بهنام قرن ششم قمری است. از آثار وی: "کشف الاسرار و

عدُّه‌الابرار" ، تفسیر عرفانی قرآن به فارسی است که در ۵۲۰ق تألیف نموده است. وی

در تألیف این تفسیر به "تفسیر" خواجه عبدالله انصاری نظر داشته و در واقع تفسیر

خواجه را شرح و بسط نموده است ، لذا "کشف السرار" به تفسیر خواجه عبدالله انصاری " نیز معروف گردیده است.

میبدی در تفسیر خود به سه موضوع نظر داشته:

نخست بیان همه اقوال مفسران عامه در جوه قرآت و تفسیر آیات واحکام ،

دوم تفسیر آیات بنا بر نظر عرفا و تأویلات غریب.

سوم شرح و بسط آیات و تفاسیر به صورت ادبی و لغوی و عرفانی که در ادبیان این بخش مد نظر است.

زندگی نامه خیام (خلاصه)

حکیم ابوالفتح عمر بن ابراهیم خیام نیشابوری از ریاضی‌دانان، اخترشناسان و شعرای بنام ایران در دوره سلجوقی است. اگرچه سطحی علمی خیام برتر از جایگاه ادبی اوست ولی آوازه‌وی بیشتر به واسطه نگارش رباعیاتش است که شهرت جهانی دارد. افزون بر آنکه رباعیات خیام را به اغلب زبان‌های زنده ترجمه نموده‌اند. فیتز جرالد رباعیات او را به زبان انگلیسی ترجمه کرده که بیشتر مایه شهرت وی در مغرب‌زمین گردیده‌است.

حکیم عمر خیام در دوره سلطنت ملک‌شاه سلجوقی (۴۲۶-۵۹۰ هجری قمری) و در زمان وزارت خواجه نظام‌الملک گاهشماری ایران را اصلاح کرد. وی در ریاضیات، علوم ادبی، دینی و تاریخی استاد بود.

عده‌ای از تذکره‌نویسان، خیام را شاگرد ابن سینا و عده‌ای دیگر او را شاگرد امام موفق نیشابوری عارف معروف نوشته‌اند. وی بیش از ۱۰۰ رباعی سروده‌است. مرگ خیام را میان سالهای ۵۱۷-۵۲۰ هجری می‌دانند که در نیشابور اتفاق افتاد، وی را در باغی که آرامگاه امامزاده محروق به خاک سپرده‌اند.

زندگی

عمر خیام در قرن پنجم هجری در نیشابور زاده شد. فقه را در میانسالی در محضر امام موفق نیشابوری آموخت؛ حدیث، تفسیر، فلسفه، حکمت و اخترشناسی را فراگرفت. برخی نوشته‌اند که او فلسفه را مستقیماً از زبان یونانی فرا گرفته بود. در دربار ملک‌شاه می‌زیست و از پیرامونیان و همراهان شاه بود. با نظام‌الملک طوسی رابطه‌ای نیکو داشت، کتاب جبر و مقابله را پس از نگارش به خواجه تقدیم کرد. نیز در گاهشناسی، تقویم جلالی را تدوین کرد که به نام جلال‌الدین ملک‌شاه شهره‌است، اما پس از مرگ ملک‌شاه کاربستی نیافت. خیام در زندگی زن نگرفت و همسر بر نگزید.

آثار

- 1- رساله ای در جبر و مقابله
- 2- رساله ای در شرح اصول اقلیدس
- 3- زیج ملک‌شاهی یا زیج جلالی
- 4- رساله ای در طبیعیات
- 5- رساله در وجود
- 6- رساله فلسفی که در آن از حکمت الهی در آفرینش عالم و تکالیف مردم و عبادات بحث می‌کند.
- 7- رساله ای در اختلاف فصول و اقالیم
- 8- نوروز نامه که درباره رسوم و اعیاد ایرانیان به ویژه تاریخ و آداب ایرانیان در روز عید نوروز است.
- 9- دیوان رباعیات
- 10- رساله فی براهین الجبر و المقابله
- 11- رساله تکلیف

زندگی نامه حافظ (خلاصه)

حافظ شیرازی شاعر قرن هشتم برابر با ۷۰۶ - ۷۶۹ هجری شمسی است بیش تر شعرهای او غزل هستند در قرون هجدهم و نوزدهم اشعار او به زبان‌های اروپایی ترجمه شد پدرش بهاء الدین نام داشته و مادرش نیز اهل کازرون بوده است هر چند اطلاعات دقیقی از والدینش در اختیار نیست. در خانواده‌ای از نظر مالی در حد متوسط جامعه زمان خویش متولد شده است. در نوجوانی قرآن را با چهارده روایت آن از بر کرده و از همین رو به حافظ ملقب گشته است. تذکره نویسان نوشته اند که نیاکان او از کوهپایه اصفهان بوده اند و نیای او در روزگار حکومت

اتابکان سلغری از آن جا به شیراز آمد و در این شهر متوطن شد. حافظ از اوان جوانی در دربار شاغل بوده است. او در دربار شاه ابواسحاق و شاهانی همچون شاهشیراز، شاه شجاع، شاه منصور و شاه یحیی نیز راه داشته است. امرار معاش او از طریق دیوانی بوده است. شیراز، در دوره‌ای که حافظ تربیت می‌شد، اگرچه وضع سیاسی آرام و ثابتی نداشت لیکن مرکزی بزرگ از مراکز علمی و ادبی ایران و جهان اسلامی محسوب می‌گردید و این نعمت، از تدبیر اتابکان سلغری فارس برای شهر سعدی و حافظ فراهم آمده بود. حافظ از میان امیران عهد خود چند تن را در شعرش ستوده و یا به معاشرت و درک صحبت آن‌ها اشاره کرده است، مانند: ابواسحق اینجو، شاه شجاع، و شاه منصور و در دیوانش به این موضوع اشاره کرده است. سال درگذشت او ۷۹۲ هـ ق است.

عده ای به هنگام دفن حافظ او را متهم به میگزاری میکردند و مخالف دفن او به شیوه مسلمانها بودند که این شعر حافظ باعث برگشتن نظر آنها می شود.

قدم دریغ مدار از جنازه حافظ / که گرچه غرق گناه است می رود به بهشت

آرامگاه حافظ در شهر شیراز و در منطقه حافظیه می باشد.